

A Győri Ítéltábla a dr. Némethi Gábor ügyvéd által képviselt **felperesnek** Sulyok és Ádám Ügyvédi Iroda által képviselt **alperes** ellen szerződés semmisségének megállapítása iránt folyamatban lévő perében a Szombathelyi Törvényszék 2019. október 10. napján kelt 28.P.20.38/2019/8/III. számú közbenső ítélete ellen az alperes részéről benyújtott 9. sorszámú fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő:

k ö z b e n s ő í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 25.000,- (huszonötezer) forint másodfokú perköltséget.

A közbenső ítélet ellen nincs helye további fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes 2008. július 9-én gépjármű vásárlásához kapcsolódó kölcsönkérelemmel fordult az alperes jogelődjéhez. A „Finanszírozási kérelem” elnevezésű nyomtatványon 4.000.000,- Ft CHF alapú kölcsönt igényelt 120 havi törlesztéssel. A kérelem szerint a mértékadó árfolyam 2008.07.08. napján 141,54 Ft, az ügyleti kamat mértéke 14,33 %, a THM értéke 16,26 %, a THM 2004 pedig 15,31 %.

A kérelem benyújtásának napján, annak elbírálását követően a felperes és az alperes jogelődje .../08. számon ún. normál deviza konstrukciójú, CHF alapú kölcsönszerződést kötött, amely alapján az alperes jogelődje 4.000.000,- Ft kölcsönt nyújtott a felperesnek a ... frsz-ú Volkswagen Passat 2.0 PD TDI típusú személygépkocsi megvásárlásához.

A kölcsön futamidejét 120 hónapban, a törlesztőrészek havi összegét 63.088,-Ft-ban, a THM-et 16,27%-ban határozták meg.

A 2. pont rögzíti, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdéseket a szerződés elválaszthatatlan részét képező, az alperes jogelődjének hitelezési tevékenységére vonatkozó, SZHIT/2006.06.01. sz. üzletszabályzat tartalmazza.

A 3. pontban a felperes kijelentette, hogy a kölcsönszerződésben, az annak elválaszthatatlan részét képező opciós és adásvételi szerződésben, valamint az üzletszabályzatban foglaltakat megismerte, megértette, és azokat a szerződés aláírásával magára nézve kötelezőnek ismerte el. Egyidejűleg az üzletszabályzat átvételét is nyugtázta.

Az üzletszabályzat I. 6. pontja alapján normál devizakonstrukció választása esetén a kölcsönbevevő a Kamatváltozás I-t és a Kamatváltozás II-t a kölcsönbeadó hirdetménye szerint köteles megfizetni.

E kamatváltozásokat az üzletszabályzat I. 22. pontjának a) és b) alpontja határozza meg:

- Kamatváltozás I: a mértékadó kamatláb pénzpiacon bekövetkezett százalékos értékének változása függvényében a hátralevő törlesztőrészek összegét érintő kamatkülönbözet,
- Kamatváltozás II. (árfolyamváltozás): a mértékadó árfolyam és a fizetési esedékesség napján aktuális devizaeladási árfolyam változásának függvényében az alábbi képlet szerinti meghatározott kamatkülönbözet: $\text{kamatváltozás II.} = \text{fizetési kötelezettség} * ((\text{fizetési kötelezettség napján aktuális devizaeladási árfolyam} / \text{mértékadó árfolyam}) - 1)$.

Az üzletszabályzat III. fejezete szabályozza a hitelező kötelezettségeit és jogait. 4. pontja szerint a hitelező jogosult a folyósított kölcsön összege után az ott rögzített kamatszámítási képlettel számolva kamatot felszámítani.

Az üzletszabályzat I. 12. pontja alapján a törlesztőrészlet a kölcsönszerződésben meghatározott esedékességekhez tartozó tőke, valamint kamattörlesztési kötelezettségek együttes összege.

Az I. 20. pont rendkívüli árfolyam eseménynek minősíti az árfolyam szélsőséges mértékű (25%-ot meghaladó) növekedését a mértékadó árfolyamhoz képest, vagy egyéb, a Magyar Nemzeti Bank, mint jegybank által foganatosított rendkívüli intézkedést (pl. intervenció sáv eltolása, egyéb pénzpiaci szabályok megváltoztatása), amely a forint árfolyamát a jövőben szélsőségesen befolyásolhatja.

A IV. fejezet a kölcsönbe vevő a fizetési kötelezettségeit részletezi, ennek 6. pontja szerint, ha a kölcsönszerződésben megjelölt mértékadó devizanem nem magyar forint a kölcsönszerződés deviza alapú szerződés, amely esetben a kölcsönbevevő vállalja a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyam változásból eredő kockázatokat. Az árfolyamváltozás lehetséges mértéke euró esetében a mindenkor intervenció sáv nagysága alapján limitálható, míg egyéb devizák esetében további kockázatot jelent az adott deviza és euró keresztárfolyamának változása.

A szerződés megkötésének napján a felperes és az alperes jogelődje integrált casco biztosításra vonatkozó kiegészítő megállapodást is kötöttek. E szerint a kölcsönösszeg felhasználásával vásárolt személygépkocsira a felperes casco biztosítást köt, és annak díját a teljes futamidőre egyenlő részletekre elosztva a törlesztő részletben (kamatban) fizeti meg a kölcsönbeadó részére, aki azt a biztosító részére havi díjfizetéssel teljesíti.

A felperes 2015. július 21. napjáig fizette a kölcsön törlesztő részleteit. Összesen 6.999.475,- Ft-ot teljesített.

A felperes módosított keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a kölcsönszerződés érvénytelenségét és a szerződést nyilvánítsa az ítélethozatalig hatályossá. Az elszámolást az árfolyamváltozásból eredő fizetési többlet elszámolása nélkül igényelte azzal, hogy a kamatot a bíróság BUBOR + kamatfelár összegben határozza meg. Számítása szerint így 806.932,- Ft túlfizetése keletkezett, amelynek megfizetésére kérte az alperes kötelezését.

A keresetet azzal indokolta, hogy az árfolyamváltozás kockázatának viselésére vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelenek, és ez az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi.

Arra hivatkozott, hogy a szerződéskötéskor hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (rHpt.) 203. § (6) bekezdésében és (7) bekezdésének a) pontjában foglaltakat sértik a szerződés deviza alapúságára vonatkozó kikötései. Álláspontja szerint

az alperes jogelődje nem adott kellő időben és megfelelő tartalmú tájékoztatást az árfolyam változásának a törlesztőrészek összegére gyakorolt hatásáról, így nem tárta fel a szerződésben rejlő, őt terhelő kockázatot.

Azt nem vitatta, hogy a szerződés szerint a kölcsön mértékadó devizaneme CHF, továbbá, hogy az üzletszabályzat IV. 6. pontjában vállalta a mértékadó devizanem és a forint közötti árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését, azonban úgy vélte, hogy az e pontban foglaltak nem teszik egyértelművé a rá háruló terheket, mert sem ebből, sem a szerződés egyéb rendelkezéseiből nem tűnik ki, hogy a forint gyengülése esetén fizetési kötelezettsége hogyan változik, és hogy a rá háruló kockázat korlátlan.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Megítélése szerint a felperes tisztában volt a szerződésben rejlő kockázatokkal, hiszen már a szerződés megkötését megelőzően tudott arról, hogy a kölcsön devizaalapú lesz, ezt ugyanis a finanszírozási kérelmén is feltüntette. Ezen túlmenően a szerződésben vállalta, hogy az árfolyamváltozással járó költségeket megfizeti. Felhívta a figyelmet arra is, hogy a felperes a szerződésben elismerte az üzletszabályzat átvételét, továbbá azt, hogy az abban foglaltakat megismerte, megértette, és magára nézve kötelezőnek fogadta el. Ezzel az üzletszabályzat a szerződés részévé vált, abban pedig a szerződést érintő összes lényeges kérdést rendezték.

Úgy vélte, hogy az írásban megtörtént tájékoztatás megfelelő tartalmú, érthető és világos volt, és ennek ellenkezőjét az okirattal szemben a felperes nem bizonyította. Kérte annak értékelését, hogy a felperes a szerződést és az annak részévé vált üzletszabályzatot nem tanulmányozta át megfelelő gondossággal.

Azt is állította, hogy szóban és írásban további, részletesebb tájékoztatást is adott a felperesnek.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy a felperes és az alperes jogelődje által 2008. július 9-én megkötött személyi kölcsönszerződés érvénytelen.

Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 36.000,-Ft eljárási illetéket, továbbá 15 napon belül a felperesnek 100.000,- Ft perköltséget.

Az elsőfokú bíróság az rHpt.203.§-ának (6) és (7) bekezdései alapján kifejtette, hogy a lakossági ügyféllel kötött devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia az ügylet ügyfelet érintő kockázatát, és a kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztőrészletre.

Megállapította, hogy a szerződés és az annak részévé vált üzletszabályzat is tartalmaz árfolyamváltozással kapcsolatos rendelkezéseket. Kitért arra, hogy az alperes nem bizonyította, hogy az általa hivatkozott írásbeli tájékoztatót a felperesnek átadta, vagy vele annak tartalmát bármilyen módon ismertette. A tanúként meghallgatott Név 1 nyilatkozata pedig volt nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a felperes szóban a szerződésben szereplőnél bővebb tájékoztatást kapott az árfolyamkockázatról. A tanú ugyanis konkrét adattal nem tudott szolgálni, a szerződésre nem emlékezett, csak általánosságban tudott nyilatkozni arról, hogy az ügyfeleknek milyen jellegű és milyen tartalmú tájékoztatást adtak a szerződéskötést megelőzően, illetve a szerződéskötéskor.

Ezért az elsőfokú bíróság kizárólag az egyedi szerződés és az üzletszabályzat tartalma alapján foglalt állást az árfolyamváltozásból eredő kockázatra vonatkozó tájékoztatásról.

Idézte a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 1993. április 5-i 93/13/EGK. tanácsi irányelv 3. cikkének (1), (2), és (3) bekezdését, 4. cikkének (1) bekezdését, valamint az Európai Unió Bírósága (EuB) C-51/17. számú ítéletének egyes megállapításait.

Az idézettekre utalva kifejtette, hogy a pénzügyi intézménynek elegendő tájékoztatást kell nyújtania a kölcsönfelvevőnek ahhoz, hogy utóbbi tájékozott és megalapozott döntést hozhasson; és a tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizető eszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Ennek keretében a kölcsön felvevőjének világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották. Másrészt a banknak fel kell hívnia a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira, és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra.

A civilisztikai kollégiumvezetők 2015. november 9-10.-ei ülésének emlékeztetője alapján arra is rámutatott, hogy az árfolyamváltozásra vonatkozó tájékoztatásból ki kell tűnnie annak, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, az a hitel futamideje alatt bekövetkezhet, annak iránya és mértéke előre nem állapítható meg, nincs felső határa, és miatta a törlesztőrészlet összege korlátozás nélkül, akár a többszörösére is emelkedhet.

Részletesen kitért az egyedi szerződés 7. pontjára, az üzletszabályzat értelmező rendelkezéseire, továbbá az árfolyammal és annak változásával kapcsolatos kikötéseire, és megállapította, hogy ezekből legfeljebb az állapítható meg, hogy a szerződés devizaalapú, de egyik sem ad egyértelmű és világos tájékoztatást az árfolyamkockázat mibenlétéről és viseléséről.

Tényként rögzítette, hogy az üzletszabályzat értelmező rendelkezései között ugyan szerepel a rendkívüli árfolyamesemény fogalma, de ebből álláspontja szerint csak az a következtetés vonható le, hogy rendkívüli esetben és rövid időre lehet 25%-ot meghaladó árfolyamemelkedés.

Kifejtette, hogy a kockázat teljes áthárítására vonatkozó kikötés akkor világos, érthető és egyben egyértelmű a gazdasági következményeit illetően, ha kifejezetten rögzíti, hogy a forintromlás következménye a tartozás korlátlan megnövekedése lehet, ebből fakadóan a fizetendő kamat és a törlesztőrészlet is korlátlanul növekedhet.

Miután az alperes nem bizonyította, hogy megfelelő időben ilyen tartalmú tájékoztatást adott a felperesnek, az elsőfokú bíróság megállapította, a kölcsönszerződés egészének érvénytelenségét, utalva arra, hogy a főszolgáltatást meghatározó feltételről van szó, így a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető.

A közbenső ítélettel szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen a közbenső ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének elutasítását, másodlagosan a közbenső ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte.

Önálló fellebbezési kérelemként kérte a közbenső ítélet őt perköltség viselésére kötelező rendelkezésének mellőzését.

Vitatta, hogy jogelődje ne tártá volna fel az árfolyamváltozásból eredő és a felperest terhelő kockázatot.

Álláspontja szerint az egyedi szerződés 7. és 8. pontjai, valamint az üzletszabályzat általa megjelölt kikötései (I.6., I.14., I. 20., I. 21., I. 22. és IV.6. pontok) egyértelműek és a fogyasztó számára megfelelő tájékoztatást nyújtanak. Előadta, hogy a Kúria a Pfv.V.21.723/2016/10. számú döntésében hasonló tartalmú szerződésről már megállapította, hogy az az árfolyamkockázatról világosan és érthetően informálja a fogyasztót. Felhívta továbbá a Debreceni Ítéltábla Pf.II.20.548/2017/4., a Pécsi Ítéltábla Pf.V.20.050/2019/5. és a Szegedi Ítéltábla Pf.II.20.724/2016/9. számú ítéleteit is, amelyekben a fenti ítéltáblák megállapították, hogy a perbelivel azonos tájékoztatás elegendő, és nem eredményezi a szerződés tisztességtelenségét.

Megismételte, hogy az egyedi szerződésben meghatározott a mértékadó devizanem, az üzletszabályzatban rögzített a Kamatváltozás I. és a Kamatváltozás II. elszámolási módja, a deviza konstrukció, és érhető az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselése is: a kölcsönbe vevő fizetési kötelezettsége változik, ha a kölcsön nyilvántartási devizanemének forinthez viszonyított árfolyama változik. Álláspontja szerint ezek alapján egyértelmű, hogy a kölcsönbe vevő fizetési kötelezettsége az árfolyamváltozástól függ. Úgy vélte, hogy erre utal az üzletszabályzat I.20. pontjában meghatározott rendkívüli árfolyamesemény fogalma is, ami nem hagyhatott kétséget a kölcsönbevevőben afelől, hogy az árfolyam szélsőséges mértékben is változhat.

Hivatkozott a fogyasztót terhelő együttműködési kötelezettségre is, utalva arra, hogy a kölcsönbevevőtől elvárható, hogy a nagyszegű, hosszútávra szóló pénzügyi elkötelezettség mértékéhez igazodóan tájékozódjon a szerződés megkötése előtt, tanulmányozza át a szerződést, és szükség esetén az általa nem érhető rendelkezésekről tájékoztatást is kérjen. Állította, hogy ha a felperes kellő figyelmességgel és körültekintéssel olvasta volna az egyedi szerződést és az üzletszabályzatot, akkor fel kellett volna ismernie, hogy fizetési terhei előre nem látható mértékben is megnövekedhetnek.

A fentiekből azt a következtetést vonta le, hogy az általa adott tájékoztatás megfelelt az EuB C-26/13, C-186/16, és C-51/17. számú ítéleteivel támasztott követelményeknek.

Perköltségben marasztalását a BH 1998.435. számú eseti döntésre hivatkozva sérelmezte. Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a közbenső ítéletben még nem dönthetett volna az eljárási illeték és az ügyvédi munkadíj viseléséről.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében a közbenső ítélet helybenhagyását kérte.

Az ítéltábla a fellebbezést az rPp. 256/A § (1) bekezdésének f) pontja alapján - miután felhívás ellenére a felek egyike sem kérte tárgyalás tartását - tárgyaláson kívül bírálta el és megállapította, hogy a fellebbezés nem alapos.

A perben nem volt vitatott, hogy a felperes fogyasztó és a kölcsönszerződés devizahitel nyújtására létrejött fogyasztói szerződés.

Továbbá az elsőfokú bíróság nem fellebbezett megállapítása, hogy az alperes jogelődjének üzletszabályzata, mint általános szerződési feltétel a szerződés részévé vált.

Az rHpt. szerződéskötéskor hatályos 203. § (6) és (7) bekezdése szerint olyan lakossági ügyféllel kötött szerződés esetén, amely devizahitel nyújtására irányul, a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél az aláírásával igazolja. A kockázatfeltáró nyilatkozatnak tartalmaznia kell a devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az árfolyamkockázat ismertetését, valamint annak hatását a törlesztő részletre.

Az alperes jogelődje külön szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot nem készített, de az állandó bírói gyakorlat szerint ez nem is volt a kötelezettsége (BDT.2016.3457.).

Ennek hiányában a szerződés és az egyéb tájékoztatás tartalma alapján kell állást foglalni arról, hogy a szerződésben rejlő árfolyamkockázat ügyfélre terhelése tisztességes-e.

Miután a perben az alperes nem bizonyította, hogy az egyedi szerződésben és az üzletszabályzatban foglaltakon túl akár szóban, akár írásban további tájékoztatással látta el a felperest, a bíróság kizárólag a szerződés és az üzletszabályzat rendelkezéseit vizsgálhatta.

Az rPtk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelen az általános szerződési feltétel, illetve a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalta szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait, és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányával állapítja meg.

A Kúria 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatának 1. pontja ételmében a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, amely szerint az árfolyamkockázatot - kedvezőbb kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, amelynek tisztességtelensége az rPtk. 209. § (5) bekezdése alapján főszabályként nem vizsgálható. A rendelkezés tisztességtelensége csak akkor vizsgálható és állapítható meg, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, és körültekintő átlagos fogyasztó számára annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezései tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen vagy teljesen érvénytelen.

Az EuB már a C-26/13. számú ítéletében rámutatott arra, hogy a szerződésből ki kell tűnnie annak, hogy az árfolyamkockázat folytán a fogyasztó fizetési kötelezettsége bármilyen formában és mértékben megváltozhat. Az erre vonatkozó tájékoztatásnak világosnak kell lennie a vonatkozásban is, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával a kölcsönfelvevő olyan árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, ha az a pénznem, amelyben a jövedelmét kapja leértékelődik ahhoz a devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizető eszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelnie kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is (EuB C-51/17. számú ügyben hozott ítélete).

Az alperes jogelődje a kölcsön devizanemére és az ebből eredő árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatást az egyedi szerződés és az általános szerződési feltételek több különböző pontjában helyezte el.

Ezért a tájékoztatás tartalmának megállapításához, értelmezéséhez egybe kellett vetnie a fogyasztónak az egyedi szerződés 7. pontjának mértékadó devizanemre vonatkozó kikötését és az üzletszabályzat I.6., I.12., I. 14., I.18., I. 19., I.20., I.21., I.22. és IV.6. pontjait.

A világos és egyértelmű tájékoztatást már az kizárja, hogy erre irányuló külön figyelemfelhívás nélkül a szerződés ennyi rendelkezését szintetizálva kellett a fogyasztónak következtetést levonnia a szerződésből eredő fizetési kötelezettségét meghatározó egyik elemre.

Nem fogadható el ugyanis a pénzügyi intézményt terhelő tájékoztatási kötelezettség teljesítéseként, ha a fogyasztó több, külön okiratban szereplő szerződési feltétel együttes értelmezése vagy több rendelkezés egybevetése alapján csak kikövetkeztetni tudja az árfolyamkockázat mibenlétét, fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását. Amennyiben a szerződési feltételek összetett, nem áttekinthető szerkezeti kialakítása miatt az árfolyamkockázattal kapcsolatos összefüggéseket - eltérő helyen lévő kikötések felkutatásával és értelmezésével - magának a fogyasztónak kell megkísérelnie azonosítani és felismerni, az általános szerződési feltételek érintett kikötései nem tekinthetők világosnak és egyértelműnek (Kúria Gfv.VII.30-024/2019/5).

A perbeli kölcsönszerződésnél egyébként a fenti kikötések együttes értelmezése útján sem juthatott az átlagos fogyasztó arra az egyértelmű következtetésre, hogy az ügyletben benne rejlik a CHF/Ft árfolyam korábról eltérő, nagymértékű megváltozásának kockázata, ezt a kockázatot egyedül ő viseli, és ez azzal a következménnyel jár, hogy a törlesztési kötelezettsége felső határa nélkül emelkedhet.

Az üzletszabályzat IV.6. pontja ugyan nevesíti az árfolyamváltozást, de nem tárja fel annak mibenlétét, és nem tér ki a deviza kamatláb változásának lehetőségére sem. Az üzletszabályzat I.22.b) pontja az árfolyamváltozást kamatváltozásnak minősíti. Az I. pont további alpontjai sem mutatják be a fogyasztó számára is érthető módon, hogy az árfolyamkockázat valós, reális veszély, a törlesztőrészlet összegének felső határ nélküli növekedését okozhatja, és hogy ez utóbbi nem csak a forintnak svájci frankhoz viszonyított leértékelődése miatt következhet be, hanem a deviza kamatláb változása (továbbá a két tényező együtt kumulálódva) is okozhatja.

Mivel ezt a következtetést a szerződés és az üzletszabályzat kikötéseinek együttes értelmezéséből nem lehet levonni, irreleváns az alperes arra történő hivatkozása, hogy a felperes a szerződést nem tanulmányozta át megfelelő alaposággal.

Mindezek alapján az ítéletábla az elsőfokú bírósággal egyezően megállapította, hogy az árfolyamkockázatra vonatkozó kikötések nem voltak világosak és érthetőek, ezért tisztességtelenségük vizsgálható. E döntése meghozatalakor nem kötötte sem a Kúria alperes által idézett, nem elvi határozatként közzétett döntése, sem más ítéletáblai határozatok.

Az árfolyamkockázat feltárása nélkül a fogyasztóra az árfolyamkockázat terhét hárító rendelkezések a fogyasztó szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megsértésével állapítják meg, mégpedig a fogyasztó hátrányára. Ezért ezek az árfolyamkockázatot a fogyasztóra telepítő rendelkezések az rPtk.209. § (1) bekezdése alapján tisztességtelenek, azaz semmisek, mely semmisség - miután a főszolgáltatást érinti - az egész szerződés semmisségét eredményezi.

Az ítéletábra nem osztotta az alperes jogi álláspotját az elsőfokú perköltség tekintetében sem.

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. tv. (rPp.) 77. §-a szerint a bíróság a perköltség viselése felől az ítéletben vagy az eljárást befejező egyéb határozatban dönt.

A 4/2009. PK vélemény szerint az rPp. 213. §-ának (3) bekezdése szerinti közbenső ítélet a jogalap és az összeg (mennyiség) szerint elkülöníthető követelés iránt folyó perben a jogalap fennállását előzetesen megállapító bírósági határozat. A közbenső ítélet tartalmilag tehát megállapítást foglal magában, és az összecszerűség vonatkozásában a tárgyalás - eltérően a részítelek hozatalától - csak a közbenső ítélet jogerőre emelkedését követően folytatódik. A közbenső ítélethez anyagi jogerő fűződik, a bíróság attól akkor sem térhet el, ha arra a követelés összege vagy mennyisége iránt folytatott eljárás során felvett bizonyítás anyaga alapot adna.

A PK. véleményben a Kúria rámutatott arra, hogy az rPp. 77. §-a a perköltségről szóló ilyen tartalmú rendelkezést nem zárja ki, mert a közbenső ítélet - amint ez a felfogás a részíteleket illetően általánosan elfogadott - is ítéletnek minősül, mely határozatban a bíróság köteles rendelkezni a perköltség viseléséről. Ebből adódóan a Kúria az alperes által a fellebbezésében hivatkozott BH 1998.435. szám alatt közzétett eseti döntése III. pontjában írtakat a jövőre nézve nem tartotta irányadónak.

A fentiekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét az rPp.253.§ (3) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az eredménytelenül fellebbező alperes viseli az általa megfizetett fellebbezési illetéket, és az rPp. 78. § (1) bekezdése, valamint a 4/2009. PK vélemény II.1. pontja alapján köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült perköltsége megfizetésére is.

Az ítéletábra az ügyvédi munkadíj összegét a nem meghatározható fellebbezett érték figyelembevételével, a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései alapján, a másodfokú eljárásban elvégzett ügyvédi tevékenységre és arra figyelemmel állapította meg - mérlegeléssel - hogy a másodfokú eljárásban tárgyalás tartására nem került sor.

Győr, 2020. február 6.

dr. Lezsák József sk.
a tanács elnöke

dr. Molnár Andrea sk.
előadó bíró

dr. Maurer Ádám sk.
bíró